

ОБЩИНА БЯЛА, ОБЛАСТ РУСЕ

7100 Бяла, обл. Русе, пл. "Екзарх Йосиф I" № 1, тел. 0817/7-20-20, факс 0817/7-46-34,
e-mail: byala.rs@byala.bg

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА ЗА 2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Създаването на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие на младежите и участието им в обществения и икономически живот е с приоритетно значение за Община Бяла. В съответствие с чл. 15 и чл. 16 от Закона за младежта, ежегодно се изготвя Общински план за младежта, който определя младежките политики и конкретни дейности на местно ниво. Той се приема от Общински съвет Бяла по предложение на Кмета на Общината. Той се базира на целите на Националната стратегия за младежта (2021-2030 г.): ангажиране, овластяване и развитие, отчитайки специфичните характеристики и потребности. В него ясно се посочва, че младите, на възраст между 15 и 29 години, са значим социален капитал, който трябва да се ангажира и развива както за тяхното собствено благосъстояние, така и в контекста на обществения просперитет.

Планът обхваща динамиката в очакванията, нуждите и потенциала на младежите в общината. Той създава възможности за тяхната реализация, насърчава техните прояви на доброволчество и изграждане на активна гражданска позиция като фундамент на ефективния демократичен процес в страната. В него се целеполога: засилване на ролята на младежите в обществото, поощряване на инициативи за ангажираност, създаване на по-добра житейска перспектива; равнопоставеност и личностно развитие на територията на общината.

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА МЛАДЕЖТА В ОБЩИНА БЯЛА

1. Демографска перспектива

По последни официални данни от Националното преброяване на населението и жилищния фонд в Република България (10.10.2021 г.):

	2021					2021			
	15 – 19	20 – 24	25 – 29	Общо		15 – 19	20 – 24	25 – 29	Общо
Мъже	240	173	197	610	Градове	258	185	223	666
Жени	202	154	178	534	Села	184	142	152	478
Общо				1144	Общо				1144

Демографската ситуация отразява общата тенденция в страната – отрицателен естествен прираст, застаряване на населението, миграция към големите градове и чужбина и обезлюдяване на най-малките населени места. Това повлиява и живота на младежите в общината. Те са най-мобилната социална група от гл. т. на избор на образование, кариера и семейно планиране. Това от своя страна затруднява определянето на точния брой живеещи младежи в общината, тъй като в различните сезони той е различен. Голям процент от тях пребивават в други населени места или в чужбина ангажирани в продължаване на образованието си или в сезонна работа. Следвайки световния тренд една част от тях не се завръщат по родните места.

Това се оказва и голямото предизвикателство пред местната власт. Целенасочено се работи за изграждането на такава среда, в която младежите да намират бъдеща перспектива, възможности за трудова заетост, културна и спортна активност, развлекателни възможности.

Това от своя страна подпомага задържането и завръщането на младите хора в малките населени места, защото им осигурява спокоен живот и шанс за добра себerealизация.

2. Достъп до образование

Въпреки че светът се променя с интензивната дигитализация и бърз достъп до информация, неизменна остава необходимостта от добро образование като фактор за по-пълноценна изява както в личен, така и в професионален аспект. Съвременното образование е насочено към преподаване на знания и умения, които формират ключови компетенции и са действително приложими. Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР) поставя две основни цели: насърчаване на мобилността на гражданите между отделните страни и улесняване на тяхното обучение през целия живот. Именно в този контекст трябва да се подчертае негативния ефект на риска от ранно отпадане на учениците от образователната система. Отрицателните последици са безвъзвратни. Липсата на завършено основно или средно образование са сред основните причини, поради които се стига до младежко изключване и невъзможност за реализиране на пазара на труда. Опасността от функционална неграмотност намира проявление на ниво качество на живот, здраве, кариера и грижа за семейството. Не бива да се подценява и икономическият ефект, който има върху социалната система. Затова е ключово да се обхващат всички деца в учебния процес още на ниво предучилищно и начално образование, за да може на по-горен етап като младежи обучението да продължава в оптимални форми. С цел предпазване от социално изключване на младежи в неравностойно положение, Община Бяла провежда политики за насърчаване на сътрудничеството със социалните работници, развитие на социални услуги, включително от типа – подкрепа, придружаване и менторство, осигуряване условия за социална адаптация и повишаване на качеството на социалните услуги за младежи от рисковите групи.

На територията на община Бяла има добре развита образователна мрежа, която гарантира равнопоставен достъп до образование, в т.ч. извънкласни дейности, занимания по интереси и самодейна активност. През учебната 2023/2024 г. функционират две начални, две основни, едно средно училище и една професионална гимназия. В сферата на предучилищното образование работят две детски градини с филиали в град Бяла и селата. Пет от училищата и една от детските градини са средищни. На основание чл. 283, ал. 2 от Закона за предучилищно и училищно образование се осигурява безплатен транспорт на всички деца и ученици до най-близкото населено място. Пътуването се осъществява със собствен транспорт на общината, както и по договор с транспортна фирма. Всички училища се финансират на принципа на делегираните бюджети. Разпределението на средствата от държавния бюджет се предоставя на училищата по формула съобразно броя на записаните ученици. Важно условие за качеството на образователния процес имат материалната база и техническата обезпеченост в училищата. Сградният фонд на повечето образователни институции е в много добро състояние, педагогическите екипи следват компетентностен подход на преподаване в относително модернизирана образователната среда. Образователните институции работят по национални програми на МОН финансиращи различни спортни, културни и материални направления.

По време на обучението си младежите провеждат стаж или практика, което подпомага бъдещото им кариерно развитие. Голяма част от практиките протичат на регионално и общинско ниво, което опосредства и създаването на бъдещи професионални контакти. В началото на 2023 г., СУ „Панайот Волов“, гр. Бяла започна реализацията на мащабния проект BG05M2OP001-2.015-0001 „Ученически практики – 2“. Той се реализира по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове, с конкретен бенефициент – Министерството на образованието и науката (МОН).

Освен регулярните практики, на двадесет възпитаници на Професионална гимназия – гр. Бяла от специалностите „Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия“, „Производство на облекло от текстил“ и „Автотранспортна техника“ им предстои да проведат 19-дневна мобилност в гр. Будапеща, Унгария. Това ще се осъществи в периода 23 юни – 13 юли 2024 г. и е по проект № 2023-1-BG01-KA122-VET-000114257 „Европейски опит за повишаване на конкурентоспособността на работното място“, финансиран по програма Еразъм+ на обща

стойност 56 252,00 €. Дейностите по проекта освен повишаване знанията на учениците, ще подпомогнат развитието на социални умения и личностни качества (комуникативност, толерантност, предприемчивост, работа в екип и др.).

Важна е констатацията, че образованието в двете училища отговаря на спецификите на съвременния свят, в който дигитализацията и роботизацията са всеобхватни и по-бързо развиващи се процеси. Като конкретен пример в това направление може да се посочи, конструирането на базов робот от ученици от Професионална гимназия – гр. Бяла. По време на заниманията се включва блоково програмиране в средата на LEGO MINDSTORMS – блок за движение, блок за завой с един двигател, блок за звук, блок за дисплей и блок за изчакване. Особена активна дейност развива и клуб „Роботи – Бяла“ към СУ „Панайот Волов“. През изминалата година клубът имаше няколко участия в национални състезания и технологични форуми. Община Бяла насърчава успехите му, като една от проявите на това е връчването на награди от страна на инж. Мариан Антонов, Председател на Общински съвет, гр. Бяла, за класиране на призови места в Националното състезание „Роботика и изкуствен интелект“.

По инициатива на Общината, ръководството ѝ се срещна с абитуриентите завършващи в Бяла. Събитието се проведе в Заседателната зала на административната сграда на Общинска администрация. То показва залегналата в младежката политика институционална подкрепа към младите продължаващи образованието си или тепърва търсещи реализация на пазара на труда.

През 2023 г. Дирекция „Бюро по труда“ гр. Бяла е осигурила обучение за професионална квалификация/преквалификация на двама младежи. Младежите над 15-годишна възраст периодично се информират от Центъра за кариерно ориентиране към РУО – Русе с цел професионално ориентиране и реализация.

3. Заетост

Осигуряването на младежка заетост е едно от най-важните условия за задържане на младите хора в малките населени места. Националната политика по заетостта включва специфични мерки в тази посока – информация и услуги за професионално ориентиране и обучение, квалификация и преквалификация, помощ при започване на работа и субсидирани схеми за заетост. Основен орган на изпълнение е Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Бяла с дейностите си по посредничество за провеждане на срещи на работодатели с учениците, завършващи средно образование и осигуряване на заетост на младежи в трудоспособна възраст.

През изминалата 2023 г., по данни на Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Бяла, в община Бяла е осигурена заетост на 52 младежи, от тях 9 лица са трудоустроени по мерки за заетост; 35 лица по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и 6 лица са ангажирани на първичен пазар на труда.

Община Бяла, в качеството си и на работодател, целенасочено полага усилия в осигуряването на младежка заетост. Значителен процент от работещите в общинските детски градини и дружества са лица на възраст до 29-годишна възраст. Това отразява визията на Общината да предоставя възможност на хора без трудов стаж или с малък професионален опит пълноценно да участват на трудовия пазар. Тези млади попълнения обновяват работните колективи и имат потенциала да оптимизират част от работния процес внасяйки свежа енергия.

Остава негативна статистиката по отношение на младежката безработица към 31.12.2023 г. Като безработни са регистрирани 66 лица. Сред тях 2% са с висше образование, със средно образование са 24%, с основно – 8% и с начално – 66%. Данните са обезпокояващи, защото са индикатор за твърде голям дял на младежи, които са с много ниска степен на образование и за които добрата професионална реализация е изключително трудна. В сравнение със статистиката от предходния период (към 31.12.2022 г.), процентът нискообразовани с начално образование е нараснал близо два пъти (тогава е отчетен 45,2%). Това е категоричен индикатор, че е от ключова важност общинските структури да продължават да подпомагат и прилагат превантивните мерки противодействащи на риска от ранно отпадане от образователната система. Все пак за да не се изкривява тълкуването на статистическите данни, трябва да се посочи един от основните фактори за младежката безработица, а именно – регионалните дисбаланси. Младите квалифицирани кадри трудно намират добре платена

работа в по-малките населени места и затова търсят кариерни възможности в областните градове, София или чужбина. Така в по-малките населени места остават младежи с по-нисък образователен ценз, респективно по-ограничена перспектива за професионална реализация. Те са слабо конкурентни на пазара на труда и затова са основни участници в програмите за заетост. Те не отговарят на изискванията на работодателите и това предопределя продължителния им престой без работа.

От друга страна, младежкото предприемачество е актуална бизнес алтернатива. За съжаление този тип инициативи са все още рядкост на местно ниво. Като основни препятствия се констатира – липсата на практически опит, професионални контакти и бизнес мрежи, бизнес умения и стартов капитал. Някои млади хора се насочват към създаване, развитие или модернизирание на земеделски стопанства, други създават обекти в сферата на услугите или стартират онлайн бизнеси. В това направление както Общината, така и средните училища чрез кампании, срещи и събития системно работят за стимулиране предприемаческото мислене, умения и мотивация на учащите се.

4. Подобряване на достъпа до информация и качествени услуги

Доминиращ е процентът на младежи, които притежават мобилни телефони и постоянна интернет свързаност. Бързият достъп до информация е част от съвременния начин на живот. Като част от социалната политика на общината и културно-информационната роля на народните читалища, все пак трябва да се отбележи, че гражданите в общината имат достъп до безплатен интернет както в градската библиотека, където е оборудван компютърен кабинет по Програма „Глобални библиотеки“, така и в читалищните библиотеки в селата Полско Косово, Стърмен, Копривец и Дряновец. В тях периодично се провеждат специализирани консултации за повишаване на дигиталните умения на младежите и презентации за възможните злоупотреби онлайн. По отношение на този приоритет продължават дейностите по повишаване дигиталната грамотност сред младежите или по-конкретно – знания, умения и компетентности за търсене на информация, за верификация на източниците, валидиране достоверността и надеждността на публикуваното съдържание, лична дигитална безопасност и киберсигурност. Младите хора посочват, че познават добре правата си и имат медийна грамотност, но срещат трудности в разпознаването на фалшивите новини.

Така през миналата година в СУ „Панайот Волов“, над 120 ученици участваха в онлайн среща с Николаос Цитиридис в рамките на инициативата „Журналисти в училище“ на Фонд „Валя Крушкина“ при Фондация „Работилница за граждански инициативи“. Близко два часа известният телевизионен водещ и журналист отговаря на десетки въпроси, свързани с журналистиката, работата в телевизията, медийната грамотност и влиянието на дезинформацията в съвременния информационен свят.

Като проблем, който изисква по-целенасочени усилия, следва да се посочи недостатъчната заинтересованост и информираност относно възможностите за национално и европейско финансиране на младежи и младежки организации, за стажове и ученически/студентски практики. Налице са редица финансови механизми, програми и организации, които подпомагат младежката активност и трябва да се популяризират по-масирано сред местната общественост. Трябва да се мотивира по-голяма ангажираност към политики, програми и мерки, защото при пасивно отношение ефективността на инструментите за институционална подкрепа рязко намалява. Необходими са действия в две посоки – първо, насочени към младежите – за подобряване информираността им посредством тематични мероприятия и новини в социални мрежи и второ, насочени към служителите в съответните служби – за подобряване на уменията им за комуникация и осигуряване на по-пълноценно обслужване.

5. Здравословен начин на живот

Според различни изследвания са налице тревожни тенденции по отношение на здравето на децата и младите хора, свързано с тяхното поведение, като: прояви на агресия, употреба на психоактивни вещества, рисково сексуално поведение и ранна бременност. Въпреки че

повечето млади хора от община Бяла определят общото си здравословно състояние като отлично или много добро, значителен процент от тях употребяват алкохол, пробвали са някакъв вид наркотици или пушат цигари. По отношение на здравословния начин на живот, общинските дейности се синхронизират с тези на образователните и здравни институции в направленията – хранене, физическа активност, сексуално и психично здраве. Във всяко училище има обзаведен здравен кабинет и са назначени медицински лица. Осъществяват се превантивни мерки като тематични мероприятия, информационни табла и експертни срещи по отношение на сексуалната активност, злоупотреба с алкохол и наркотици, тютюнопушене, затлъстяване и дигитална зависимост. Информация с такава насоченост учениците получават в часовете по биология и здравно образование в училище, както и ако участват в проекти или извънкласни инициативи със здравна тематика.

В програмата на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН – Община Бяла) са заложили дейности за превенция употребата на алкохол, цигари и наркотици, насилието и тормоза в училище, профилактика на ХИВ/СПИН. Във всички училища има изградени комисии по здравно образование и хигиена, които съвместно с класните ръководители провеждат беседи и разговори.

На територията на Общината има една многопрофилна болница и една специализирана болница, един медицински център и три самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. Здравното и медицинско обслужване на населението се осигурява от лекари, в т. ч. регистрирани като сключили договор с НЗОК – 8 общопрактикуващи лекари и 7 лекари по дентална медицина.

Важна характеристика на здравето сред младите хора е физическата активност. Те участват в редица мероприятия и състезания на регионално и национално ниво. Младежите безплатно ползват изградените спортни обекти и съоръжения както на територията на града, така и в по-големите села. По отношение на спортната база, за изминалата 2023 г. като успехи могат да се отчетат – откриването на общинска зала за групови занимания по йога, новопостроени игрища за плажен хандбал в спортен комплекс Бяла, поддръжката и популяризирането на градския басейн и като място за групови занимания по водна гимнастика.

Община Бяла целенасочено полага усилия за популяризиране и утвърждаване на спорта като фактор за здравословното и физическото развитие на подрастващите, което се реализира посредством планираните дейности в Календара на културните и спортните прояви. През цялата година се подпомагат спортните прояви както в училищата, така и в местните спортни клубове. Като конкретни примери могат да бъдат посочени – провеждането на Трети кикбокс турнир Купа „Св. Георги“ гр. Бяла с организатори СК Минотавър и Община Бяла. В него през миналата година се включиха над 110 участници от 19 клуба в страната. Беленският клуб зае второ място в отборното класиране, а купата на турнира остана в Бяла при талантливия Кенан Кемал, единодушно отличен като най-атрактивен състезател. Подкрепата на Общината превръща турнира в очаквано и значимо регионално събитие и показва, че и в малките населени места може да се развива актуален спорт, въпреки че не е масов по своя характер. Под патронажа на Кмета на Община Бяла за поредна година се проведе и голямото спортно събитие „Бяла Рън 2023“ – лекоатлетическа щафета, която събра над 200 ученици от I до XII клас от общините Бяла, Борово, Две могили, Ценово и Полски Тръмбеш. Състезанието се провежда за четвърти път. Инициатор за провеждането му е Училищното настоятелство към СУ „Панайот Волов“, гр. Бяла. След дългогодишна пауза се проведе и конкурсът „Мис Бяла 2023“, който показва, че красотата е и индикатор за здравословен начин на живот.

В първото тримесечие на 2023 г. беше открита и модерно оборудвана фитнес зала към СУ „Панайот Волов“ благодарение на съвместните усилия на Общината и училищното ръководство. Тази придобивка значително ще подобри обучението в специализираните паралелки „Фитнес“ по професия „Помощник-инструктор по фитнес“ и „Спортивно-туристическа дейност“ по професия „Помощник-инструктор по спортно-туристическа дейност“. Освен това ще стимулира двигателната активност и сред останалите ученици.

За поредна година ХК „Бяла“ отбеляза успешен сезон със спечелени множество отличия, купи, медали и индивидуални награди от държавни първенства, хандбални турнири и турнири

по плажен хандбал за девойки и жени. Безспорно признание за високото развитие на този спорт в Бяла е, че три състезателки на клуба получиха повиквателни и се присъединиха към националния отбор по хандбал девойки за Европейско първенство дивизия Б, 2023 г.

Посочените примери очертават приоритетното място на здравословния начин на живот, и в частност спорта, в общинската младежка политика. Финансово се подкрепя организацията на местни турнири. Същевременно се поддържат, оптимизират и надграждат спортните пространства, терени и зали. По този начин се стимулира физическата активност и се популяризират добрите образци за подражание.

6. Младежко доброволчество

Съгласно Националната стратегия за младежта (2021-2030 г.): „България остава на предпоследно място в ЕС по отношение на обществената активност на гражданите и нивото на участие в доброволчески дейности, включително за младежката група“. Особено в по-малките населени места, масовото възприятие за доброволчество се свързва с изпращане на дарителски съобщения или инцидентно участие в благотворителни каузи.

Под егидата на Общината през изминалата година се проведе мащабна дарителска акция за подпомагане пострадалите след разрушителното земетресение в Турция и Сирия през м. февруари 2023 г. Тогава цялата общественост, в т.ч. и много младежи с готовност се включиха и дариха нови дрехи, обувки, топли завивки и консумативи от първа необходимост. В края на 2023 г. по инициатива на кмета на Общината, се проведе Благотворителен коледен базар под надслов „Да дарим надежда за Цветелин“. В него се включиха всички образователни институции в общината с ръчно изработени артикули от страна на децата и учениците. Голям процент от тях бяха в юношеска възраст и активно подкрепиха с участието си благородната кауза. Този тип мероприятия насърчават и изграждат доброволческа култура, която да разширява понятието за доброволчество до степен на активна обществена ангажираност.

В гр. Бяла и селата ежегодно се провеждат спорадични кампании за набиране на средства за подпомагане лечението на нуждаещи се. Организирант се поздравителни концерти и изложби във връзка с отбелязване на национални празници и международни дни. Организирант се акции за засаждане на дръвчета, направа и раздаване на мартеници, празнични картички, почистване на паркове и терени. Младежите с готовност се включват доброволно в акции с хуманитарна, социална и екологична насоченост. Пример за социална инициатива са ежегодните посещения на коледарски групи от ученици-доброволци в Дом за стари хора с. Бистренци и Дом за възрастни хора „Флора“ гр. Бяла.

Българският младежки червен кръст (БМЧК) успешно развива своята дейност в двете средни училища. По тяхна инициатива или с тяхно съдействие се осъществяват превантивни дейности и информационни кампании по повод на международните дни – за борба с тютюнопушенето, наркотиците, с трафика на хора, за правата на човека, срещу ХИВ/СПИН и др. Здравната програма е насочена към темите, свързани с адекватно оказване на първа долекарска помощ, първа психологична помощ и психосоциална подкрепа. Редица разяснителни мероприятия се реализират и в сътрудничество с МКБППМН и РУ – Бяла.

7. Гражданска активност на младите хора

На територията на Община Бяла няма регистрирани младежки НПО. Към училищата функционират училищни настоятелства и училищни съвети, които се ангажират с решаване проблемите на учениците. Чрез социални и образователни дейности читалищата разширяват знанията на младежите и ги приобщават към ценностите на гражданското общество. При чествания на национални празници и отбелязване на значими годишнини, деца и младежи се включват с поднасяне на венци, с което се възпитава и показва гражданска активност.

Общината подпомага младежките клубове и неформални образувания като популяризира дейността им; подкрепя детско-юношеските инициативи и проекти, свързани с развитието на младежката политика; реализира съвместни мероприятия; насърчава младите хора в местното самоуправление при решаване на младежките проблеми.

През изминалата година се проведеха местни избори. 63% от политическите партии и коалиции, които се явиха на местния вот, в кандидатските си листи за общински съветници са включили младежи. Това показва, че младите хора имат гражданска позиция и проявяват интерес към участие в политическия живот на общината. Логично е, че сред кандидатурите за кмет на община и кмет на кметство няма младежко присъствие, защото това са позиции, които изискват повече компетенции и управленски опит. Генерално погледнато обаче, процентът на регистрирани младежи като кандидати за общински съветници от общия брой такива е 7,79 %. Оттук може да се изведе изводът, че е налице положителен тренд – повече от половината партии са привлекли млади хора в листите си, но е необходима по-голяма мотивация и доверие към тях, за да се включат по-активно и видимо в социално-политическата сфера. Преодоляването на тяхната пасивност би довело до реално „ангажиране, овластяване и развитие“, което би подобрило качествено начина им на живот във всички социални, икономически и културни измерения.

Интересът на младите към политическия живот и социално-икономическата проблематика в страната рефлектира върху тяхното ангажиране и формиране на граждански позиции. Наистина са необходими целенасочени действия за по-активното им включване в обществения живот и демократичните процеси като цяло. Важен е правилният подход на комуникация между тях и местната власт, за да може информацията да бъде възприета по правилен и ефективен начин, така че да „ангажира, овласти и развие“ гражданското им самосъзнание.

8. Младите хора в малките населени места и селските райони

Община Бяла попада в тази категория населени места. Младежката ѝ политика отчита съответните специфики и балансира между тях и потребностите на младежката общност. Тук се взема под внимание, че голяма част от младите хора в селата смятат, че могат да получат добро образование в населеното място, където живеят. На територията на общината функционират 2 средни училища – СУ „Панайот Волов“ и Професионална гимназия, в които продължават образованието си младежи от прилежащите села и други близки населени места от общините Борово и Ценово. В гр. Бяла функционира Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания с капацитет 8 места.

Училищните ръководства се стремят да създават условия за добро и ефективно училищно образование за всички ученици. Равният достъп до качествено образование е предпоставка и условие за личностното им развитие, разгръщане на потенциала на всяко дете и превенция на социалното изключване. Налице е целенасочена политика за подобряване владеенето на български език от децата, за които той не е майчин. Това е от фундаментално значение за ефективното им включване в учебния процес и изключително подобрява образователните им постижения.

Като част от неформалното обучение, Професионална гимназия – гр. Бяла реализира проект по Национална програма „България – образователни маршрути“ на Министерство на образованието и науката. 20 ученици бяха включени в образователен туризъм обхващащ следните обекти – Аладжа манастир, Двореца в Балчик и Римски терми, Военноморски музей гр. Варна, Музей на мозайките в гр. Девня и Ботаническата градина в Балчик. Посетените дестинации оставиха впечатления и познания, с които учениците затвърдиха и надградиха изучаваното в училище. В унисон с целите на програмата, младежите успяха да се опознаят по-добре и да общуват с преподавателите си в извънучилищна среда. Проекти като този, в дългосрочен аспект, повлияват позитивно личностното развитие, ефективна комуникация, екологична култура и естетическо възпитание на младите хора.

С прагматична насоченост и за осигуряване на професионална квалификация на завършващите образованието си в Бяла младежи, през учебната 2023/2024 г. СУ „Панайот Волов“ осъществи прием за обучение по професии „Икономист информатик“, „Помощник-инструктор по фитнес“ и „Помощник-инструктор по спортно-туристическа дейност“, а в Професионална гимназия – „Монтър на транспортна техника“ и „Оператор в производството на облекло“. Професионалното образование и обучение се осъществява по професии,

включени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО). Това подsigурява трудовата подготовка на младежи с цел по-лесната реализация на пазара на труда.

Периодично се провеждат информационни срещи с представители от Областен информационен център - Русе, Център за кариерно развитие - Русе и експерти от Дирекция „Бюро по труда” - гр. Бяла, които дават достъп на младите хора до необходимата им информация за бъдеща кариера.

За културните събития в малките населени места обикновено отговарят читалищата, които съвместно с кметствата и образователните институции организират всички празници на общността. Към тях са сформирани състави и клубове в различни области – песенно и танцово изкуство, традиционна обредност, литература и поезия. Те развиват разнообразна творческа дейност и работят за привличане на учениците и младежите. Това е особено важно в селата, разнообразието от възможностите на прекарване където са ограничени възможностите за оползотворяване на свободното време. По отношение на възрастовия показател се забелязва тенденцията на значително присъствие на младото поколение – предимно деца и младежи в училищна възраст. Към НЧ „Трудолюбие 1884” гр. Бяла е създадена и се развива успешно Младежка фолклорна формация „Зорница”. След дългогодишна пауза в края на 2023 г. групата за самодееен театър също възобнови своята дейност, като 25% от самодейците са на младежка възраст. Това показва, че в малките населени места младежите също имат перспектива да се проявят в културната сфера.

9. Развитие на межкултурния и международния диалог

В съвременното общество межкултурният диалог е неизменна част на доброто съжителство и социално благоденствие. Животът в атмосфера на разбирателство и толерантност тотално отрича дискриминацията, агресията и насилието. В Община Бяла няма сегрегация и разделение между различните етнически групи. Това се обяснява с близкото съжителство между българската, ромската и турската общности. Няма регистрирани прояви на дискриминация. В учебните заведения традиционно се отбелязва 8 април – Международен ден на ромите; 16 ноември – Международен ден на толерантността.

На територията на Община Бяла с проблемите на рисковото и девиантно поведение на младите хора са ангажирани Инспектор Детска педагогическа стая (ИДПС) при Районно управление – Бяла и МКБППМН. Успешно работи и Координационният механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Провеждането на различни прояви и инициативи от Календара на културните и спортните прояви в Община Бяла допринася за запазване идентичността на града и местния фолклор, отразява културните потребности и сплотява различните етнически общности. Устойчив пример са станалите традиционни „Музикални вечери край басейна“ през летните месеци на годината, когато напълно безплатно всички деца, младежи и възрастни имат равностоен достъп до концертни програми, певчески фестивали и кинопрожекции. През 2023 г. изключителен успех постигна и мероприятиято „Ученическо надиграване“ инициатирано от Училищното настоятелство на СУ „Панайот Волов“ и подкрепено от Община Бяла. То привлече деца и младежи от цялата община, които показаха, че за българския фолклорен танц всички са равни.

10. Екологично поведение и опазване на околната среда

Община Бяла се отличава с относително чиста околна среда – незамърсени води, въздух и почви, оптимално поддържана зелена система. Анализът на компонентите на околната среда показва едно сравнително добро екологично състояние на общината и ниски рискове от замърсяване. Общинската политика е насочена към системни грижи за екологичното възпитание и образование на населението, особено на подрастващите и младежите, с оглед повишаване зелените умения. Затова периодично се провеждат информационни кампании във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението. Необходима е осъзната промяна в мисленето и поведението на младежите по отношение на разделното

събиране на отпадъците, възможностите за рециклиране, повторната и дългосрочна употреба на материални вещи. Идеалната цел е всички млади хора да са екологично активни, образовани и способни да променят начина си на живот. С местни стъпки се реализират различни инициативи, с които да се провокира по-активното доброволно участие на младите в сектора на околната среда. Налице са съвместни инициативи по провеждане на часове по Горска педагогика от страна на ДГС Бяла и учебните заведения в града.

Традиционно се отбелязват Часът на Земята (22 април – Ден на Земята) и Седмицата на гората (първата седмица на месец април). Осъществяват се множество презентации, информационни кампании, залесителни акции и др.

III. ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩИНСКАТА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕЖТА И МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

ЦЕЛ 1: Насърчаване на неформалното обучение;

Оперативна цел 1.1: Повишаване на достъпа до неформално обучение за развитие на ключови компетентности

Оперативна цел 1.2: Повишаване на качеството на неформално обучение

ЦЕЛ 2: Насърчаване на заетостта и подкрепата за млади хора, които не учат, не работят и не се обучават (NEETs);

Оперативна цел 2.1: Насърчаване на заетостта на младите хора

Оперативна цел 2.2: Насърчаване на включването в образование и заетост на млади хора, които не учат, не работят и не се обучават (NEETs)

Оперативна цел 2.3: Осигуряване на подкрепяща среда за младежките организации и популяризиране на ползи от тяхната работа.

ЦЕЛ 3: Насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора;

Оперативна цел 3.1: Повишаване на нивото на гражданска ангажираност на младите хора

Оперативна цел 3.2: Повишаване на нивото на овластяване и качествено участие на младите хора в процесите на вземане на решения на местно, национално и европейско ниво

ЦЕЛ 4: Развитие и утвърждаване на младежката работа в национален мащаб;

Оперативна цел 4.1: Създаване на механизъм за разпознаване и развитие на младежка работа и разпространението ѝ

Оперативна цел 4.2: Насърчаване на иновативни подходи в младежката работа

ЦЕЛ 5: Свързаност, толерантност и европейска принадлежност;

Оперативна цел 5.1: Насърчаване на социалното включване на младите хора от уязвими групи

Оперативна цел 5.2: Насърчаване на толерантност и ненасилие, превенция на агресия сред младите хора, включително и в онлайн пространствата

Оперативна цел 5.3: Засилване на чувство за принадлежността към ЕС и споделяне на европейските ценности

ЦЕЛ 6: Насърчаване на здравословен и природошадящ начин на живот;

Оперативна цел 6.1: Създаване на условия и насърчаване на младите хора към здравословен начин на живот, здравословно хранене, физическа активност и спорт

Оперативна цел 6.2: Превенция на проблеми, свързани с психичното здраве на младите хора

Оперативна цел 6.3: Превенция на проблеми, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора

Оперативна цел 6.4: Постигане на осъзната промяна в мисленето и поведението на младите хора по отношение на опазване на околната среда

ЦЕЛ 7: Насърчаване на културата и творчеството сред младите;

Оперативна цел 7.1: Повишаване на достъпа до култура и нивото на културно участие на младите хора

Оперативна цел 7.2: Насърчаване на лични творчески умения

IV. ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА

№	Дейност	Срок на реализация	Вид на дейността	Отговорна институция	Финансиране на дейността	Индикатори
ЦЕЛ 1: Насърчаване на неформалното обучение;						
1.	Планиране на кампании/ събития	2024 г.	Провеждане на кампании / събития с цел подобряване на информираността, развитие на човешкия ресурс и професионална реализация сред младите хора	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	Информирани възможности за партньорство с Община Бяла	2024 г.	Повишаване капацитета на младежите при реализиране на проекти за постигане на устойчиви резултати	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
3.	Подкрепа и сътрудничество по програми и проекти, целящи изграждане на организационни, лидерски и комуникативни умения, както и умения за работа в екип	2024 г.	Информационни дни	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
4.	Популяризиране на формите на неформалното обучение	2024 г.	Информационни дни с цел преодоляване на социалната пасивност на младите хора и максимално използване на съществуващите възможности и алтернативи за осмисляне на свободното време	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
5.	Организиране на посещения,	2024 г.	Беседи и активна интеракция с/	Арт център Бяла,	Арт Център Бяла,	бр. включени млади хора

	представяне и провеждане на изнесени уроци в Арт галерия на восьмични фигури и Исторически музей – гр. Бяла		между младежките общности	Исторически музей – гр. Бяла	Исторически музей – гр. Бяла	
--	---	--	---------------------------	------------------------------	------------------------------	--

ЦЕЛ 2: Насърчаване на заетостта и подкрепата за млади хора, които не учат, не работят и не се обучават (NEETs);

1.	Насърчаване на кариерно ориентиране и информиран избор за бъдеща професия	май 2024 г.	Среща на ръководството на Община Бяла с абитуриенти	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	Реализиране на Национална програма „Старт на кариерата“	2024 г.	Назначаване на младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование и са регистрирани в ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	бр. включени млади хора
3.	Осигуряване на заетост по Оперативни програми за заетост	2024 г.	Назначаване на младежи до 29 г. и са регистрирани в ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	бр. включени млади хора

ЦЕЛ 3: Насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора;

1.	Подкрепа и развитие на талантиливи младежи	2024 г.	Подпомагане на творчески, клубни формации и индивидуални участия	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	Тренировъчни обучения по метода „Връстници обучават връстници“	2024 г.	Обучения	МКБППМН	МКБППМН	бр. включени млади хора
3.	Обучителни семинари на теми: „Насилието и начини за предпазване“, „Агресия“, „Трафик на хора и др.“	2024 г.	Семинари	МКБППМН	МКБППМН	бр. включени млади хора

ЦЕЛ 4: Развитие и утвърждаване на младежката работа в национален мащаб;

1.	Ден на Европа	9 май 2024 г.		Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	Включване на младите хора в европейски и национални	2024 г.	Реализиране на европейски, национални, регионални по	Община Бяла, ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	бр. включени млади хора

	програми за заетост		заетост			
3.	Дискусионни форуми с младежи за обсъждане на идеи и предложения	2024 г.	Дискусионни форуми	Община Бяла, ДБТ-Бяла	Община Бяла, ДБТ-Бяла	бр. включени млади хора
4.	Ден на европейските езици	2024 г.	кампания	Община Бяла НЧ„Трудолюбие 1884” гр. Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора

ЦЕЛ 5: Свързаност, толерантност и европейска принадлежност;

1.	Отбелязване на Ромска нова година – Василица	Януари 2024 г.	кампания	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	Ден на розовата фланелка – за борба с тормоза в училище	Февруари 2024 г.	Информационна кампания	МКБППМН, БМЧК	МКБППМН, БМЧК	бр. включени млади хора
3.	Отбелязване на Международен ден на ромите	8 април 2024 г.	Кампания	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
4.	Отбелязване на международен ден на младежта	12 август 2024 г.	Дискусионни форми и изяви	Община Бяла, БМЧК	Община Бяла, БМЧК	бр. включени млади хора
5.	Отбелязване на международен ден на толерантността	16 ноември 2024 г.	Информационна кампания	МКБППМН, Община Бяла	МКБППМН, Община бяла	бр. включени млади хора

ЦЕЛ 6: Насърчаване на здравословен и природошадящ начин на живот;

1.	Кампания за деня на влюбените, относно сексуално и репродуктивно здраве	14 февруари 2024 г.	Информационна кампания	Община Бяла, МКБППМН	Община Бяла, МКБППМН	бр. включени млади хора
2.	Отбелязване на Деня на Земята	Април 2024 г.	Презентации и обучения	Община Бяла, училища	Община Бяла, училища	бр. включени млади хора
3.	Ден на спорта	17 май 2024 г.	Организиране на турнир по Хандбал	Община Бяла, ХК Бяла	Община Бяла, ХК Бяла	бр. включени млади хора
4.	Ден за борба с наркоманиите	26 юни 2024 г.	Информационна кампания	МКБППМН, БМЧК	МКБППМН, БМЧК	бр. включени млади хора
5.	Седмица на мобилността	Септември 2024 г.	Информационна кампания	МКБППМН, БМЧК	МКБППМН, БМЧК	бр. включени млади хора
6.	Световен ден за борба срещу СПИН	1 декември 2024 г.	Информационна кампания	МКБППМН, БМЧК	МКБППМН, БМЧК	бр. включени млади хора
7.	Провеждане на общински, регионални, национални и международни състезания и турнири	2024 г.	Спорт	Община Бяла и съответните организатори	Община Бяла и съответните организатори	бр. включени млади хора

ЦЕЛ 7: Насърчаване на културата и творчеството сред младите;

1.	Подпомагане участието на творчески формации в балкански и европейски конкурси и фестивали	2024 г.		Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
2.	КСК 2024 г. на Община Бяла: средства за награди на изявени спортисти, победители в състезания и турнири	2024 г.	Подпомагане на младежи от Община Бяла	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора
3.	Публикации в регионални и местни медии за младежки дейности и изяви	ежемесечно	Информационна дейност	Община Бяла	Община Бяла	бр. включени млади хора

V. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ**Основните принципи за постигане на целите са:**

- Ефективно партньорство на всички отговорни институции;
- Изпълнението на дейностите да е съобразено с действащата нормативна уредба;
- Прилагане на европейските принципи, норми и стандарти при работа с младежи;
- Пълноценна координация на обществената активност с общинската и държавната политика за младежта;
- Недопускане на дискриминация въз основа на религиозни и политически убеждения, етническа принадлежност и други принципи.

Средствата за реализиране на плана се осигуряват в рамките на бюджета на общината, заложи в Календара на културните и спортните прояви в Община Бяла за 2024 г. и финансиране по оперативни програми.

VI. ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

Кметът на Община Бяла ръководи и координира дейността по изпълнение на Общинския план за младежта, който е разработен въз основа на планираните инициативи от Общинска администрация, народните читалищата, културни и образователни институции на територията на общината. Планът е отворена система и подлежи на промени през годината при постъпване на добре обосновани предложения за младежки дейности.

Оценката на изпълнението ще се извършва на база следните показатели:

- съответствие на целите с интересите и потребностите на младите хора;
- ресурси за реализиране на дейностите;
- степен на постигане на целите и брой обхванати лица в конкретните дейности;
- въздействие върху целевата група;
- устойчивост на ефекта върху целевата група.

Текущо ще се документира изпълнението на общинската младежка политика. В периода на реализация на дейностите, мониторингът на плана и координацията между ангажираните институции ще бъдат осъществявани от експерти на общинска администрация. Съгл. чл. 15, ал.

4 от ЗМ, постигнатите резултати ще бъдат отчетени в началото на следващата година пред Областна администрация гр. Русе.

VII. РЕД И НАЧИН ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА ПЛАНА

Общинският план за младежта ще бъде публикуван на интернет страницата на Община Бяла. Реализираните дейности и събития ще бъдат визуализирани посредством различните информационни канали – регионална телевизия, местна и регионална преса, регионални интернет сайтове, публикации в социалните мрежи.

Изключително важно е да бъдат правилно комуникирани и разпространени резултатите от изпълнението на плана, за да се постигне както устойчиво въздействие върху конкретните целеви групи, така и косвен позитивен ефект върху необхванатите младежки общности. Доброто популяризиране на дейностите ще се отрази и върху голям процент родители на младежи, които макар че липсват като общност в нормативната рамка, са важен фактор в същинската реализация на младежките политики на местно, регионално и национално ниво.

Изготвил: */П/*

Дарина Кючукова
Уредник Музей